Tàcit, Voltaire i Catalunya

Autor:
Data de publicació: 03-12-2013

Tàcit: « Ferox gens nullam esse vitam sine armis putat»
Voltaire:La Catalogne est un des pays les plus fertiles de la terre, et des plus heureusement situés. Autant arrosée de belles rivières, de ruisseaux, et de fontaines, que la vieille et la nouvelle Castille en sont dénuées, elle produit tout ce qui est nécessaire aux besoins de l'homme, et tout ce qui peut flatter ses désirs, en arbres, en blés, en fruits, en légumes de toute espèce. Barcelone est un des beaux ports de l'Europe, et le pays fournit tout pour la construction des navires. Ses montagnes sont remplies de carrières de marbre, de jaspe, de cristal de roche; on y trouve même beaucoup de pierres précieuses. Les mines de fer, d'étain, de plomb, d'alun, de vitriol, y sont abondantes: la côte orientale produit du corail. La Catalogne, enfin, peut se passer de l'univers entier, et ses voisins ne peuvent se passer d'elle.

"Pensament: "El temps fa justícia i acaba posant cada cosa al seu lloc"

Voltaire. Obres completes de Voltaire; Capítol XXIV, pàgina 183:

Catalunya és un dels països més fèrtils del món i un dels més afortunadament situats. Regat tant per bells rius, rierols i fonts, com la vella i la nova Castella en manquen de recursos, produeix tot el necessari per a les necessitats de l'home, i tot allò que pot satisfer els seus desitjos, en arbres, blat de moro, fruites i verdures de tota mena. Barcelona és un dels ports més bonics d'Europa, i el país proporciona tot per a la construcció de vaixells. Les seves muntanyes estan plenes de pedreres de marbre, jaspis i cristall de roca; Fins i tot hi ha moltes pedres precioses. Les mines de ferro, estany, plom, alúmen i vitriol són abundants: la costa est produeix corall. Catalunya, finalment, pot prescindir de tot l'univers, i els seus veïns no poden prescindir d'ell.

Catalunya és un dels països més fèrtils i més ben situats. Talment banyada de bells rius, rierols i fonts dels quals la vella i la nova Castella en són desproveïdes. Produeix tot allò que és necessari per a l'home i tot allò que pot delectar els seus desigs, en arbres, cereals, fruits, llegums de tota mena. Barcelona és un dels més bonics ports d'Europa i el país proporciona tot allò necessari per a la construcció dels vaixells. Les seves muntanyes són plenes of marble pedreres, jaspi, crystal de roca; fins i tot hi podem trobar moltes pedres precioses. Les mines de ferro, estany, plom, alumini, vidriol hi són abundants: La costa oriental produeix corall. En resum, Catalunya en té prou amb ella sola, però els seus veïns no poden passar sense ella.

Analectes volterianes - (Berlín, 1751).

0. "El temps posa a cadascú al seu lloc"

1. TACITUS. És dels Catalauni d'on Tàcit ha dit [exagerant]: "Ferox gens nullam esse vitam sine armis putat; Aquest poble ferotge creu que no lluitar no és viure. 2

. El monument més antic dels duels ordenats pels decrets dels reis és la llei de Gondebaud el Borgonyona, d'una raça germànica que havia usurpat Borgonya. La mateixa jurisprudència es va establir a tot Occident. L'antiga llei catalana, citada pel savi du Cange [gramàtic s.XVII], [així com] les lleis alemanyes bavareses, especifiquen diversos casos de la llei catalana per ordenar el duel.

3. L'Ebre, que es troba a Catalunya, és indiscutiblement l'Eufrates, del qual una E és la lletra inicial.

4. Les dones catalanes són les dones més boniques!

La llengua italiana encara no s'havia format en temps de Frederic II. Això es reflecteix en els versos d'aquest emperador, que són l'últim exemple de la llengua romànica alliberada de la duresa tudesca:

Plas me el cavalier Frances,
E la donna Catalana,
E l'ovrar Genoes,
E la danza Trevisana,
E lou cantar Provensales,
Las man e cara d'angles,
lon donzel de Toscana.

Aquest monument és més preuat del que es pensa, i està molt per sobre de totes les ruïnes dels edificis de l'Edat Mitjana, que una curiositat grossera i de mal gust busca amb avidesa. Demostra que la natura no ha estat negada en cap de les nacions amb les quals Frederic aposta. Les dones catalanes són, com en temps d'aquest emperador, les dones més belles!

"Les dones catalanes són, com en temps d'aquest emperador, les dones més belles d'Espanya."

5. Catalunya s'aixeca i es lliura a França. Portugal, que des de Felip II només havia estat una província empobrida d'Espanya, va expulsar el govern austríac i aviat es va convertir per sempre en un regne separat i pròsper.
6. Tanta clemència [de l'anglès de Barcelona] va tocar el cor dels catalans. Els que havien estat alliberats de les masmorres de la Inquisició van concebre que la nostra religió era infinitament millor que la seva. Gairebé tots van demanar ser rebuts a l'Església Anglicana; i fins i tot alguns llicenciats de la Universitat de Salamanca que eren a Barcelona volien ser il·luminats. La majoria d'ells aviat van ser remesos. Només n'hi havia un, anomenat Don Íñigo i Medreso i Comodios i Papalamiendo, que estava una mica inquiet.

7. Felip IV, hereu de la debilitat del seu pare, va perdre Portugal per la seva negligència, Rosselló per la debilitat de les seves armes i Catalunya per l'abús del despotisme. Els catalans, que consideraven els seus reis com a enemics, ni tan sols els permetien formar milícies a les seves províncies... Els catalans acabaven de lliurar-se a França, protectors de la llibertat que defensaven contra els seus reis.

8. Si ell (cardenal)al Richelieu) ha dit alguna cosa sobre les revolucions del Catàleg i de Portugal, mostrarà per quines primaveras es pot aprofitar aquests grans esdeveniments...

9. Les revolucions a Portugal i Catalunya van requerir tota l'atenció del Ministre... El desordre va augmentar sota Felip IV, fill de Felip III. El seu favorit, el comte-duc Olivares, el va fer assumir el nom de gran en la seva ascensió al tron; Si ho hagués estat, no hauria tingut primer ministre. Europa i els seus súbdits li van negar aquest títol, i quan va perdre el Rosselló per la debilitat de les seves armes, Portugal per la seva negligència i Catalunya per l'abús del seu poder, la veu pública li va donar un límit pel seu lema, amb aquestes paraules: «Com més se l'emporta, més gran serà.»

10. Tot Catalunya, envejós dels privilegis que atacava, es va revoltar i es va concedir a França (1640)

11. Tots els catalans, una nació bel·licosa i obstinada, es van mantenir obstinadament al seu rival.

12. Aquells que en aquell moment tenien més crèdit en aquella província [en el sentit geogràfic], s'afalagaven pensant que podien formar una república sota protecció estrangera, i que el rei d'Espanya no seria prou fort per conquerir-les. Llavors van mostrar aquell caràcter que Tàcit els va atribuir fa tant de temps: «Una nació intrèpida», diu, «que no compta la vida per res quan no la fa servir en la lluita.»

13. Catalunya és un dels països més fèrtils del món i un dels més afortunadament situats. Regada tant per bells rius, rierols i fonts, com la vella i la nova Castella en són desposseïdes, produeix tot el necessari per a les necessitats de l'home, i tot allò que pot satisfer els seus desitjos, en arbres, blat de moro, fruites i verdures de tota mena. Barcelona és un dels ports més bonics d'Europa, i el país proporciona tot per a la construcció de vaixells. Les seves muntanyes estan plenes de pedreres de marbre, jaspis i cristall de roca; Fins i tot hi ha moltes pedres precioses. Les mines de ferro, estany, plom, alúmen i vitriol són abundants: la costa est produeix corall. Catalunya, finalment, pot prescindir de tot l'univers, i els seus veïns no poden prescindir d'ell.

Lluny d'haver suavitzat els habitants amb l'abundància i la delícia, sempre han estat bel·licosos, i especialment els muntanyencs han estat ferotges. Però, malgrat el seu valor i el seu amor extrem per la llibertat, han estat sotmesos en totes les èpoques: els romans, els gots, els vàndals, els sarraïns, els van conquerir.

Es van desfer del jou dels sarraïns i es van posar sota la protecció de Carlemany. Pertanyien a la casa d'Aragó [la casa d'Aragó pertanyia als reis catalans], i després a la d'Àustria.

Hem vist que sota Felip IV, empesos al límit pel comte-duc d'Olivares, primer ministre, es van lliurar a Lluís XIII el 1640. Tots els seus privilegis es van preservar; eren més protegits que súbdits. Van tornar al domini austríac el 1652; i, en la guerra de successió, es van posar del costat de l'arxiduc Carles contra Felip V. La seva resistència obstinada va demostrar que Felip V, fins i tot va alliberar de la sevaNo podia reduir-les sol. Lluís XIV, que en els últims dies de la guerra no havia pogut proporcionar ni soldats ni vaixells al seu nét contra Carles, el seu competidor, els va enviar contra ell contra els seus súbdits rebels. Una esquadra francesa va bloquejar el port de Barcelona, i el mariscal Berwick el va assetjar per terra

. Els anglesos es van indignar per això; es van retreure als romans haver permès la destrucció de Sagunt. L'emperador d'Alemanya va prometre una ajuda vana. Els assetjats es defensaven amb un coratge fortificat pel fanatisme [per la llibertat]. Els sacerdots i monjos van córrer cap a les armes i cap a les escletxes, com si hagués estat una guerra religiosa. Un fantasma de llibertat els feia sords a tots els avenços que rebien del seu amo. Més de cinc-cents eclesiàstics van morir en aquest setge amb armes a les mans. Podem jutjar si els seus discursos i el seu exemple van animar la gent.

Van hissar una bandera negra a la bretxa i van donar suport a més d'un assalt. Finalment, els assetjadors van penetrar i van tornar a lluitar de carrer en carrer; i, retirant-se a la nova ciutat, mentre l'antiga era presa, van exigir per capitulació que tots els seus privilegis fossin preservats per a ells (12 de setembre de 1714). Només obtenien la vida i les seves propietats. La majoria dels seus privilegis els van ser retirats; i de tots els monjos que havien agitat el poble i lluitat contra el seu rei, només seixanta van ser castigats: fins i tot van ser prou indulgents per condemnar-los només a les galeres. Felip V havia tractat el petit poble de Xàtiva amb més duresa durant la guerra: havia estat destruït de dalt a baix, per posar exemple; però si un poble petit de poca importància és arrasat, un de gran, que té un bon port marítim i el manteniment del qual és útil per a l'estat, no queda arrasat.

Aquesta fúria dels catalans, que no els havia animat quan Carles VI era entre ells, i que els transportava quan no tenien ajuda, va ser la darrera flama del foc que tant de temps havia devastat la part més bella d'Europa.

Catalunya semblava disposada a desfer-se del nou jou i a lliurar-se a l'arxiduc Carles. Era impossible que Portugal, tard o d'hora, prengués partit per la casa d'Àustria. El seu interès visible era alimentar entre els espanyols, els seus enemics naturals, una guerra civil de la qual Lisboa només podia treure'n profit.

14. Ell (Peterborough) va fugir amb els seus oficials; va trobar alemanys i catalans que, units amb la població de la ciutat, saquejaven les cases dels principals ciutadans; els va fer fora; els va fer abandonar el botí que s'enduien; es va trobar amb la duquessa de Popoli a les mans dels soldats, preparats per ser deshonrats; la va retornar al seu marit. Finalment, després d'haver-ho apaivagat tot, va tornar a aquesta porta i va signar la capitulació. Els espanyols es van quedar desconcertats en veure tanta magnanimitat en els anglesos, als quals la població havia pres per bàrbars despietats, perquè eren heretges.

15. A la pèrdua de Barcelona s'hi va afegir la humiliació d'intentar en va recuperar-la. Felip V, que tenia per a ell, la major part d'Espanya, no tenia ni generals, ni enginyers, ni gairebé cap soldat. França ho proporcionava tot.